

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE CHODZIESKIM
NA LATA 2011 – 2020**

Chodzież, 2010

I. W s t ę p

Sytuacja osób niepełnosprawnych wymaga opracowania jak najefektywniejszych programów, podejmowania działań o najwyższej jakości, które umożliwią poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Niepełnosprawność stanowi jedną z poważniejszych problemów jakie dotyczą człowieka. To naruszenie lub uszkodzenie sprawności psychofizycznej, które prowadzi do stanu określonego jako ograniczenie funkcjonalne lub ograniczenie aktywności życiowej człowieka. Jej przyczyny mogą być trojakiego rodzaju: wady wrodzone, przewlekłe choroby oraz nagłe wydarzenia – wypadki, urazy, zatrucia.

Następstwem niepełnosprawności często jest marginalizacja prowadząca do wykluczenia społecznego. Wg danych GUS pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego 2002 wynika, że w 2002 roku liczba osób niepełnosprawnych ogółem wynosiła blisko 5,5 mln. Według wyników kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) prowadzonego przez GUS liczba osób niepełnosprawnych systematycznie spadała i w 2009 roku wynosiła około 3,5 mln. osób.¹

Założenia programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych pozwolą na przygotowanie adekwatnych i celowych działań, których realizacja wpłynie na poziom oraz poprawę zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych na terenie powiatu chodzieskiego. Zważywszy na potencjał jaki istnieje w jednostkach funkcjonujących w powiecie, będących partnerami programu, założenia są możliwe do zrealizowania. Pomoc osobom niepełnosprawnym, zamieszkującym nasz powiat, dzięki przyjęciu do realizacji programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych, staje się jednym z kluczowych celów strategicznych.

¹ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/niepelnosprawnosc-w-liczbach/>(16.09.2010)

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie chodzieskim na lata 2011-2020” powstał na podstawie o ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2008 Nr 14 poz. 92 z późn. zm.).

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych opracowano zgodnie z art. 35a, ust.1, pkt 1 i obejmują swym zakresem:

- a) rehabilitację społeczną,
- b) rehabilitację zawodową i zatrudniania,
- c) przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Podstawą opracowania *Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie chodzieskim na lata 2011-2020”* oprócz w/w ustawy są:

1. *„Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim 2007-2013”*
2. *„Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2020”,*
3. *„Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020”,*
4. *„Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013”.(utworzenie CIK, i mieszkań chronionych).*

II. Niepełnosprawność w powiecie chodzieskim - diagnoza

Wg danych zebranych w ramach Spisu Powszechnego w 2002 r. liczba osób niepełnosprawnych w powiecie chodzieskim wynosiła 8 877, co w owym czasie stanowiło ok. 19 % ogółu ludności powiatu.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem wieku, miejsca zamieszkania, wykształcenia, czy też sytuacji na rynku pracy. Powiat chodzieski położony jest w województwie wielkopolskim. Powierzchnia powiatu wynosi w 685 km². W powiecie chodzieskim zamieszkuje 47 389 ludności (GUS, 2010).

W skład powiatu wchodzi:

gminy miejskie:

Chodzież o powierzchni 13 km², liczy 19 525 mieszkańców,

gminy miejsko-wiejskie:

Margonin o powierzchni 123 km², zamieszkuje 6 493 osób,

Szamocin o powierzchni 127 km², zamieszkuje 7 389 osób,

gminy wiejskie:

Budzyń o powierzchni 209 km², zamieszкана przez 8 354 osób,

Chodzież o powierzchni 213 km², zamieszkuje 5 628 osób.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę społeczną szczególnie zagrożoną bezrobociem. W Wielkopolsce na koniec czerwca 2009 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 7 229 osób niepełnosprawnych w tym 3 778 kobiet. W roku 2008 zarejestrowanych w urzędach pracy było 5 574 bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost ogólnej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędach pracy w województwie wielkopolskim o 1 655 osób.

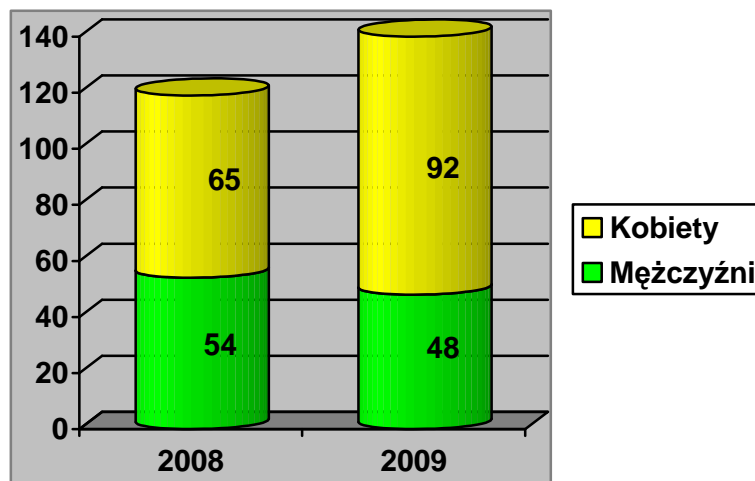

Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chodzieży na dzień 31.12.2008 r. wynosiła 119 w tym 65 kobiet. Pod koniec roku 2009 zarejestrowanych było 140 osób, zatem nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych osób niepełnosprawnych o 21. Zarówno w roku 2008 jak i 2009 kobiety stanowiły ponad połowę ogólnej liczby bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

W roku 2008 liczba kobiet niepełnosprawnych zarejestrowanych wyniosła 55% ogółu bezrobotnych osób niepełnosprawnych. W roku 2009 bezrobotnych kobiet niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Chodzieży było 92, co stanowi blisko 66% ogółu.

Dane te obrazuje poniższy wykres:

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chodzieży w latach 2008 i 2009 wg płci

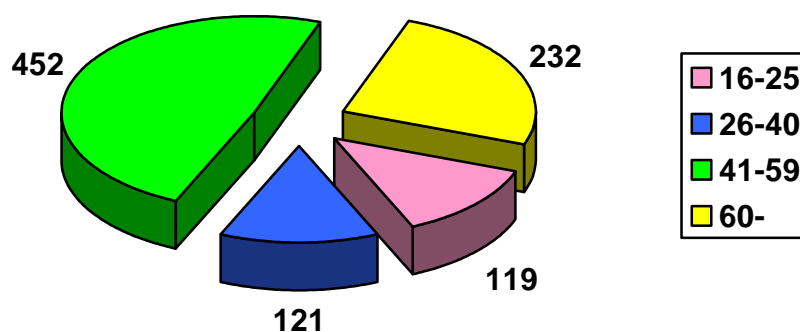

Źródło: Sprawozdania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu za lata 2008- 2009.

W roku 2009 Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chodzieży wydał 924 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w tym liczba kobiet wyniosła 489, co stanowi 52,92% ogółu osób orzekanych. Spośród wszystkich osób orzekanych w 2009 najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku pomiędzy 41-59 lat. W sumie orzeczenie otrzymały 452 osoby z tego przedziału wiekowego.

Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych w 2009 r. wg wieku.

Źródło: Sprawozdanie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chodzieży za rok 2009.

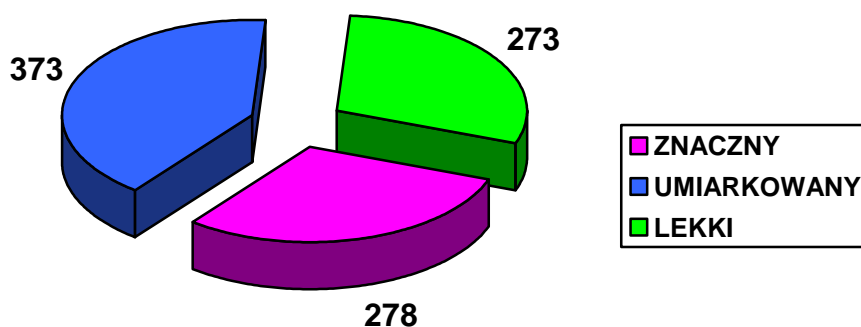
Liczną grupę stanowią osoby niepełnosprawne, które nie skończyły 16 roku życia. W 2009 r. 413 osób zostało zaliczonych do osób niepełnosprawnych.

Wydane orzeczenia w 2009 r. ze względu na stopień niepełnosprawności:

- a) znaczny stopień niepełnosprawności otrzymały 278 osoby,
- b) umiarkowany otrzymały 373 osoby,
- c) lekki 273 osoby.

Liczba wydanych orzeczeń ze względu na stopień niepełnosprawności

Źródło: Sprawozdanie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chodzieży za rok 2009.

Spośród osób orzekanych w 2009 r. większą grupę stanowiły osoby bezrobotne (niepracujące) tj. 734, pozostałe osoby (190) stanowiły grupę aktywną zawodowo.

Dla porównania w roku 2008 liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wyniosła 816 z tego :

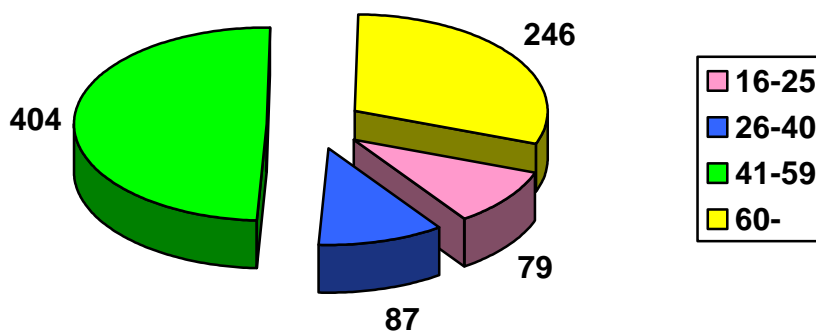
a) wg wieku:

- 16-25 lat - wydano 79 orzeczeń,
- 26-40 lat - wydano 87 orzeczeń,
- 41-59 lat - wydano 404 orzeczenia,
- 60 i więcej lat - wydano 246 orzeczeń.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby w przedziale wieku od 41-59 lat. Kolejną wg. liczności grupę stanowiły osoby w przedziale w wieku powyżej 60 r. ż.

Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych w 2008 r. wg wieku.

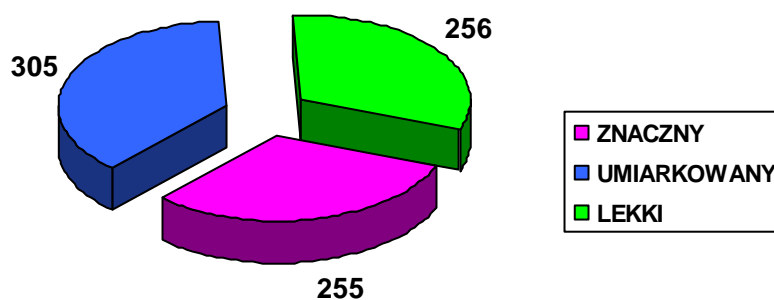

Źródło: Sprawozdanie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chodzieży za rok 2008.

b) wg stopnia niepełnosprawności:

znaczny stopień niepełnosprawności otrzymało 255 osób,
umiarkowany stopień niepełnosprawności otrzymało 305 osób,
lekki stopień niepełnosprawności otrzymało 256.

Liczba wydanych orzeczeń ze względu na stopień niepełnosprawności

Źródło: Sprawozdanie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chodzieży za rok 2008

Do problemów, z którymi najczęściej borykają się osoby niepełnosprawne z terenu powiatu należy głównie niedostateczna ilość działań zmierzających do stworzenia wieloaspektowego systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, która zgodnie z przedmiotową ustawą oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Należy podkreślić, iż w ostatnich dwóch latach liczba działań ukierunkowanych na osoby niepełnosprawne znacznie wzrosła.

Projekt „*Diagnoza potrzeb osób niepełnosprawnych-profesjonalizm w działaniu*” realizowany w latach 2006 - 2007 r. na terenie powiatu chodzieskiego pozwolił poznać **największe problemy** z jakimi borykają się na co dzień osoby niepełnosprawne.

Do najczęściej zgłaszanych należą:

- ograniczenia w poruszaniu się (zwłaszcza poza domem),
- problemy zdrowotne,
- ograniczenia w kontynuowaniu edukacji,
- ubóstwo,
- brak akceptacji w środowisku,
- ograniczony dostęp do rehabilitacji,
- samotność,
- uzależnienie od osób trzecich.

Oczekiwania osób niepełnosprawnych:

- organizacja imprez integracyjnych,
- utworzenie placówki wsparcia dziennego,
- poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczne,
- utworzenie grup wsparcia,
- stały dostęp do rehabilitacji,

- zwiększenie liczby dofinansowań na turnusy rehabilitacyjne, oraz do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,
- utworzenie ośrodka rehabilitacyjnego,
- zwiększenie opieki medycznej,
- utworzenie integracyjnych placówek oświatowych,
- wsparcie finansowe,
- utworzenie ośrodka wczesnej interwencji,
- uniwersytet III wieku.

„*Diagnoza...*” pozwoliła na określenie kierunków działań dla wielu organizacji i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

III. Adresaci Programu

- osoby niepełnosprawne,
- rodziny osób niepełnosprawnych,
- instytucje oraz organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

IV. Monitorowanie i ewaluacja Programu

Monitoring polegać będzie przede wszystkim na zbieraniu informacji na temat realizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych przez Partnerów Programu, a ewaluacji dokonywać będzie jednostka prowadząca (PCPR), która po wniesieniu potencjalnych uwag do Programu przedstawi je Zarządowi Powiatu, celem uchwalenia zmian.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży corocznie przedstawi sprawozdanie Zarządowi Powiatu z realizacji założeń Programu.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Chodzieży opiniować będzie wszelkie zmiany w Programie oraz sprawozdania roczne.

V. Wykaz instytucji i organizacji będących Partnerami Programu

Instytucje:

- 1) Jednostki organizacyjne Powiatu,
- 2) Placówki oświatowe,
- 3) Ośrodki Pomocy Społecznej,
- 4) Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- 5) Urzędy Miast i Gmin,
- 6) Placówki świadczące usługi opiekuńcze,
- 7) Placówki kulturalne,
- 8) Prywatni przedsiębiorcy.

Organizacje pozarządowe:

- 1) Obywatelska Fundacja na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych i Potrzebujących Pomocy w Chodzieży (Warsztat Terapii Zajęciowej),
- 2) Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej oddział w Chodzieży,
- 3) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- 4) Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Przebudzone Nadzieje” w Chodzieży (Ośrodek Diennej Aktywności dla Dzieci Niepełnosprawnych),
- 5) Stowarzyszenie Na Górze w Chodzieży,
- 6) Stowarzyszenie Osób po Endoprotezoplastyce Biodra „Bioderko” w Chodzieży,
- 7) Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Potrzebujących Pomocy Ich Rodzin i Opiekunów „Wsparcie” w Margoninie,
- 8) Stowarzyszenie „Otwarte Serca” w Szamocinie,
- 9) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków koło w Chodzieży i w Budzynie,
- 10) Uniwersytet Trzeciego Wieku w Chodzieży i w Margoninie,
- 11) Polski Związek Niewidomych koło w Chodzieży,
- 12) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, oddział Chodzież,
- 13) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, oddział Budzyna,

- 14) Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych i Osób Represjonowanych, koło Chodzież,
- 15) Stowarzyszenie „Socius” w Chodzieży,
- 16) Miejski Polski Komitet Pomocy Społecznej w Chodzieży,
- 17) Towarzystwo Miłośników Ziemi Chodzieskiej w Chodzieży,
- 18) Stowarzyszenie Chodzieskich Amazonek „Różowa wstążeczka” w Chodzieży.

VI. Cele główne Programu

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2020 zakłada podjęcie działań w kierunku integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe zawarte w Strategii:

- zwiększenie możliwości działania organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych i ich popularyzacja,
- stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego życia w rodzinie i środowisku lokalnym,
- integracja osób niepełnosprawnych i ich rodzin ze społeczeństwem,
- tworzenie warunków do rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- aktywizowanie społeczności lokalnych do działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- aktywizowanie i zachęcanie do tworzenia nowych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cele zawarte w Programie wpisują się w zakres działań na rzecz osób niepełnosprawnych ujętych w Strategii.

C E L G Ł Ó W N Y

INTEGRACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

**poprzez stworzenie odpowiednich warunków życia oraz zwiększenie dostępu
do rehabilitacji społecznej i zawodowej**

C E L I

**łagodzenie skutków niepełnosprawności poprzez poprawę warunków życia osób
niepełnosprawnych (w miejscu zamieszkania oraz w budynkach użyteczności
publicznej)**

- likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- likwidacja barier transportowych,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- inicjowanie i wspieranie powstania mieszkań chronionych,
- poprawa warunków życia w miejscu zamieszkania.

C E L II

rozwój działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne

- organizowanie szkoleń i kursów zwiększających szanse na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych,
- wspieranie instytucji i organizacji realizujących szkolenia na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- dostępność do usług z zakresu doradztwa zawodowego oraz planowania kariery,
- informowanie osób niepełnosprawnych, pracodawców o prawach i ulgach wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych,

- informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości otwarcia własnej działalności gospodarczej lub rolniczej oraz pomoc i wsparcie w tym kierunku,
- promocja i inicjowanie rozwoju przedsiębiorczości w ramach sektora ekonomii społecznej,
- promocja, wspieranie oraz inicjowanie alternatywnych form zatrudnienia,
- wspieranie oraz inicjowanie tworzenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych,
- zwrot kosztów na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych.

C E L III

rozwój systemu wsparcia oraz poziomu usług na rzecz osób niepełnosprawnych

- pozyskiwanie środków na realizację zadań służących wspieraniu osób niepełnosprawnych,
- podnoszenie poziomu usług doradczych i społecznych poprzez organizowanie szkoleń dla osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi,
- zapewnianie konsultacji społecznej wobec wszelkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania,
- inicjowanie utworzenia punktu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- poszerzanie istniejących lub rozwijanie sieci usług (np. wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego, banki pomocy rzeczowej) i wdrażanie nowych działań,
- aktualizacja oraz udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- informowanie o aktualnych działaniach podejmowanych przez instytucje i organizacje na rzecz osób niepełnosprawnych,

- inicjowanie działań mających na celu utworzenia ośrodka wsparcia, dziennych domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, grup wsparcia i innych form wsparcia osób niepełnosprawnych,
- opracowanie i rozpowszechnianie informacji i poradników dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- stworzenie warunków edukacyjnych umożliwiających niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży rozwój fizyczny i umysłowy.

C E L I V

podnoszenie świadomości społecznej na temat problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz aktywizacja i integracja podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne:

- współpraca pomiędzy samorządem terytorialnym a sektorem non-profit,
- współpraca z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- inspirowanie organizacji i instytucji do działań na rzecz aktywizacji integracji osób niepełnosprawnych,
- rozwój wolontariatu,
- podejmowanie działań mających na celu przybliżenie problematyki osób niepełnosprawnych poprzez:
 - szkolenia,
 - seminaria,
 - konferencje,
 - spotkania.

VII. C z a s t r w a n i a P r o g r a m u

Termin rozpoczęcia: 01 stycznia 2011 r.
Termin zakończenia: 31 grudnia 2020 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Waldemar Straczycki